

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Tomáše Foltase a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci žalobce: **J. K.**, zastoupený Mgr. Ing. Janem Vránou, advokátem se sídlem Janovského 236/35, Praha 7, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 5. 2015, č. j. 10 Af 26/2013 - 114,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 5. 2015, č. j. 10 Af 26/2013 - 114, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 29. 5. 2015, č. j. 10 Af 26/2013 - 114, zamítl žalobu podanou žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Českých Budějovicích (dále jen „finanční ředitelství“) ze dne 3. 12. 2012, č. j. 8692/12-1300, jímž bylo zamítnuto odvolání stěžovatele a potvrzena rozhodnutí Finančního úřadu v Milevsku (dále jen „správce daně“) ze dne 11. 4. 2012, č. j. 16957/12/098970302616, č. j. 16975/12/098970302616, č. j. 17019/12/098970302616, č. j. 17032/12/098970302616, č. j. 17054/12/098970302616, č. j. 17062/12/098970302616, č. j. 17076/12/098970302616, kterými byla stěžovateli doměřena daň z přidané hodnoty za zdaňovací období II. až IV. čtvrtletí 2007, I. až IV. čtvrtletí 2008 a současně sděleno penále, protože stěžovatel neprokázal uskutečnění zdanitelných plnění podle ust. § 72 odst. 1 a § 73 zákona č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o DPH“). Krajský soud v odůvodnění rozsudku dospěl shodně se správními orgány k závěru, že stěžovatel neunesl důkazní břemeno. Konkrétně neprokázal přijetí stavebních prací od obchodních společností tak, jak bylo zaznamenáno ve zpochybněných daňových dokladech. Bylo zjištěno, že tyto společnosti neměly žádné zaměstnance a osoby, které je měly při jednání zastupovat, neměly vědomost o tom, co a jak tyto společnosti vykonávaly, stěžovatele neznaly a nikdy s ním nejednaly.

Proti rozsudku krajského soudu podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů podle ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. V kasační stížnosti namítal, že krajský soud porušil jeho procesní práva, jelikož rozhodl bez nařízení jednání. Pro takový postup nebyly splněny podmínky, protože stěžovatel na výzvu krajského soudu podle ust. § 51 s. ř. s. podáním ze dne 24. 2. 2015 zaslaným jak datovou schránkou, tak doporučeně poštou sdělil, že nesouhlasí s tím, aby ve věci bylo rozhodnuto bez nařízení jednání. Krajský soud tím, že o žalobě rozhodl bez nařízení jednání, postupoval v rozporu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel dále poukázal na vady napadeného správního rozhodnutí a na nesprávné právní posouzení. Ačkoliv řada důkazů svědčí o tom, že se zdanitelná plnění v jednotlivých zdaňovacích obdobích uskutečnila, finanční ředitelství k tomu nepřihlédlo. V této souvislosti stěžovatel poukázal na daňové doklady, svědecké výpovědi a další jím předložené listinné důkazy zahrnující objednávky, smlouvy o dílo, předávací protokoly, položkové rozpočty nebo fotografie staveb. Výsledky dalších svědků správce daně i finanční ředitelství odmítli pro nadbytečnost. Krajský soud pak nevzal stěžovatelem tvrzené skutečnosti v úvahu a žalobu zamítl bez dostatečného odůvodnění. Proto stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Odvolací finanční ředitelství ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedlo, že břemeno tvrzení i břemeno důkazní má stěžovatel jako daňový subjekt. Z daňové kontroly vyplynulo, že stěžovatel se dostal do důkazní nouze, jelikož správci daně předložil jako důkazní prostředky pouze vystavené doklady od osob, které měly údajně zastupovat předmětné obchodní společnosti. Protože tyto doklady obsahovaly nečitelné podpisy, nebylo možno určit příjemce hotovosti. Na základě dožádání místně příslušných správců daně bylo zjištěno, že předmětné obchodní společnosti jsou nekontaktní, nepodaly daňová přiznání za příslušná zdaňovací období, neměly zaměstnance a stěžovatel s nimi neuzavíral smlouvy o dílo. Ani svědecké výpovědi neprokázaly, že by pomocné stavební práce byly skutečně těmito společnostmi ve prospěch stěžovatele provedeny. Ve zbytku odvolací finanční ředitelství odkázalo na rozhodnutí finančního ředitelství a navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom neshledal vady uvedené v odst. 4, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Stěžovatel v kasační stížnosti primárně poukazoval na vadu řízení před krajským soudem, kterou spatřoval v tom, že bylo rozhodnuto bez nařízení jednání, ačkoliv pro takový postup nebyly splněny zákonné podmínky.

Podle ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. soud může rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhli nebo s tím souhlasí. Má se za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen.

Podle obsahu spisu krajského soudu bylo stěžovateli zasláno poučení o jeho procesních právech a povinnostech ze dne 19. 2. 2015, které obsahuje také výzvu ve smyslu

pokračování

ust. § 51 odst. 1 s. ř. s., aby stěžovatel ve lhůtě dvou týdnů sdělil, zda souhlasí s tím, aby bylo ve věci rozhodnuto bez nařízení jednání. Na tuto výzvu reagoval stěžovatel podáním, které bylo doručeno do datové schránky krajského soudu dne 24. 2. 2015. V tomto podání stěžovatel vyjádřil nesouhlas s tím, aby bylo ve věci rozhodnuto bez nařízení jednání s tím, že požaduje nařízení ústního projednání. Dne 26. 2. 2015 bylo identické stěžovatelovo podání doručeno krajskému soudu i poštou. Dne 29. 5. 2015 krajský soud rozhodl o stěžovatelově žalobě, aniž by nařídil jednání.

Zásada ústnosti a veřejnosti soudního jednání je zakotvena v čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a v čl. 96 odst. 2 Ústavy). Výjimkou z této zásady je možnost soudu projednat věc bez nařízení jednání; tato výjimka však musí být vykládána s ohledem na zájmy účastníka řízení restriktivně, neboť je to účastník řízení, o jehož právech se rozhoduje, a tento účastník také s řízením disponuje. Ve správním soudnictví je projednání věci upraveno v ust. § 49 s. ř. s. Rozhodování o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu bez nařízení jednání je pak upraveno v ust. § 51 a § 76 s. ř. s. Jestliže soud rozhodne bez jednání v rozporu se zákonem, lze v jeho postupu spatřovat porušení ústavního práva (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. I. ÚS 560/03, dostupný na www.nalus.usoud.cz).

Otázkou nařízení jednání v řízení před krajskými soudy se Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval a dospěl k závěru, že účastníkovi řízení nelze upřít právo na veřejné projednání věci v jeho přítomnosti, včetně možnosti vyjádřit se k věci (viz např. rozsudky ze dne 26. 9. 2014, č. j. 7 Azs 196/2014 - 30, ze dne 21. 8. 2013, č. j. 7 Afs 69/2013 - 34, ze dne 29. 11. 2005, č. j. 4 As 46/2004 - 58, ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 28/2003 - 59, a ze dne 30. 9. 2009, č. j. 8 As 49/2008 - 62, všechny dostupné na www.nssoud.cz). Např. v rozsudku ze dne 29. 11. 2005, č. j. 4 As 46/2004 - 58, Nejvyšší správní soud uvedl, že „[s]děli-li žalobce před uplynutím zákonné dvouújdenní lhůty, že trvá na nařízení jednání a soud přesto jednání nenařídil a rozhodl ve věci, došlo v řízení k vadě, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. To samo o sobě představuje naplnění důvodu kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., což vede ke zrušení rozsudku“. Obdobně v rozsudku ze dne 30. 9. 2009, č. j. 8 As 49/2008 - 62, Nejvyšší správní soud uvedl, že „[p]rávo účastníka řízení na veřejné projednání jeho věci v jeho přítomnosti včetně možnosti se k věci vyjádřit, je v ústavněprávní rovině garantováno článkem 38 Listiny základních práv a svobod. Jeho porušení je důvodem ke zrušení rozhodnutí, jež je výsledkem řízení, v němž k takovému pochybení došlo, a vrácení věci soudu k dalšímu řízení“.

Citované závěry lze aplikovat i v dané věci. Krajský soud zvoleným procesním postupem znemožnil stěžovateli předložit ke svým tvrzením relevantní důkazní prostředky, rozvést při jednání argumentaci k žalobním bodům, čímž ve svém důsledku zasáhl i do jeho ústavně zaručených práv garantovaných v čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 96 odst. 2 Ústavy.

Procesní postup krajského soudu tak měl za následek takovou vadu, která ve svém důsledku mohla vést k nezákonnému rozhodnutí ve věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. S ohledem na charakter vady řízení se Nejvyšší správní soud nemohl zabývat dalšími stížními námitkami (shodně viz nálezy Ústavního soudu ze dne 19. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 18/04 a ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. I. ÚS 560/03, oba dostupné na www.nalus.usoud.cz).

Z výše uvedených důvodů je kasační stížnost důvodná, a proto Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu podle ust. § 110 odst. 1 věta první s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Ve věci rozhodl v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje o kasační stížnosti zpravidla bez jednání.

V dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem, který je vysloven v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 13. srpna 2015

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu